Suomen Tuulivoimayhdistys

Talousvaliokunta
TaV@eduskunta.fi

12.10.2023

Aihe: HE 21/2023 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi eräiden ympäristön käyttöön vaikuttavien hankkeiden lunastusluvasta annetun lain ja kiinteän omaisuuden ja erityisten oikeuksien lunastuksesta annetun lain muuttamisesta
Aika: Perjantaina 13.10.2023 klo 11.15
Kuultava: Suomen Tuulivoimayhdistys ry
Asiantuntija: Toimitusjohtaja Anni Mikkonen

Suomen Tuulivoimayhdistys (STY) kiittää mahdollisuudesta tulla kuulluksi hallituksen esityksestä eduskunnalle laeiksi eräiden ympäristön käyttöön vaikuttavien hankkeiden lunastusluvasta annetun lain ja kiinteän omaisuuden erityisten oikeuksien lunastuksesta annetun lain muuttamisesta.

Käsittelyssä olevan hallituksen esityksen taustalla on Suomen saama huomautus YVA-direktiivin täytäntöönpanosta. Lakimuutos on siten nähdäksemme välttämätön. ***STY on*** kuitenkin ***huolissaan hallituksen esityksen vaikutuksista Suomelle kriittisten uusiutuvan energian hankkeiden etenemiseen***.

Puhdas siirtymä ja Suomen tarve kasvattaa energiaomavaraisuuttaan tulevat lisäämään investointeja erityisesti uusiutuvaan energiaan ja sähköverkkoihin. Jotta Suomi pystyy saavuttamaan tavoitteensa, tulee uusiutuvan energian ja niihin liittyvien hankkeiden kaavoitusta ja luvitusta nopeuttaa ja sujuvoittaa. ***Käsittelyssä oleva hallituksen esitys toimii tätä tavoitetta vastaan, ellei lupia käsittelevien viranomaisten resurssointiin tehdä merkittäviä muutoksia ja lunastuslupia koskevaa muutoksenhaun käsittelyä siirretä ns. ohituskaistalle***.

Käsittelyssä olevassa hallituksen esityksessä laajennettaisiin huomattavasti lupaharkinnassa huomioon otettavia seikkoja. ***Esitetty muutos tulee arviomme mukaan kasvattamaan lunastusluvista muutoksenhakutuomioistuimille jätettävien valitusten määrää sekä valituksissa käsiteltävien oikeuskysymysten laajuutta***. Perusteluissa (luku 4.2.4) on tunnistettu, että luonnoksessa esitettyjen muutosten myötä ***hakemusten käsittelyajat lupaviranomaisessa sekä valitusten käsittelyajat tuomioistuimissa saattavat jonkin verran pidentyä nykyisestä. Lunastuslupien käsittelyn 6 kk tavoiteaika ei kutenkaan toteudu tälläkään hetkellä.*** Tietojemme mukaan useassa tapauksessa lunastuslupa on myönnetty vasta 21 kk

Suomen tuulivoimayhdistys ry
Yliopistonkatu 34B17
40100 Jyväskylä

Puh. 040 771 6114
E-mail: anni.mikkonen@tuulivoimayhdistys.fi
www.tuulivoimayhdistys.fi

lunastuslupahakemuksen jätön jälkeen, pisimmän käsittelyajan ollessa yli 24 kk. Lunastuslupien viivästynyt käsittelyaika tarkoittaa viivästyksiä kuntien kiinteistöverotuloissa ja maanomistajien vuokratuloissa. Lunastuslupien käsittelyn odotetaan kuitenkin sujuvoituvan lähiaikoina, sillä että ***Orpon hallitus osoittaa talousarvioesityksessään lisäresursseja lunastuslupien käsittelyyn työ- ja elinkeinoministeriöön. Pidämme tätä lisäresurssia välttämättömänä ja erittäin tervetulleena.***

Lunastuslupahakemukset on tyypillisesti jätetty vasta päähankkeen (esim. tuulivoimahankkeen) kaavan ja rakennuslupien saatua lainvoiman. Korkeimman hallinto-oikeuden päätöksen (KHO 3162/2015 https://www.kho.fi/fi/index/paatokset/muitapaatoksia/1446810697956.html) mukaan hankkeen, jota varten voimajohdon lunastuslupaa haetaan, toteutumisen ei tarvitse olla täysin varmaa. ***Koska käsiteltävänä oleva hallituksen esitys tulee merkittävästi lisäämään lunastusluvituksen kestoa ja epävarmuutta, on oletettavaa, että toimijat tulevat jättämään lunastuslupahakemuksensa nykyistä huomattavasti varhaisemmassa vaiheessa.*** Tämä tulee entisestään lisäämään käsiteltävien lunastuslupien määrää, sillä lupahakemuksia tultaneen jättämään myös hankkeista, joiden kaavoitus on vielä kesken ja voi pysähtyä.

Lunastusluvista jätettävien valitusten kasvulla on toimijoille olennainen taloudellinen vaikutus hankkeiden kehityksen todennäköisesti hidastuessa. Tämä näkökulma on sivuutettu HE:n taloudellisten vaikutusten arvioinnissa kohdassa 4.2.1. ***Toiminnanharjoittajille aiheutuvia lisäkustannuksia ei tule ohittaa kevyesti hallituksen esityksessä***.

STY toivoo valiokunnan kiinnittävän huomiota siihen, että voimajohtojen luvittamisen nopeuttamiseksi

a. ***hallinto-oikeuksiin (erityisesti Pohjois-Suomen) ja korkeimpaan hallinto-oikeuteen osoitetaan lisäresursseja*** **ja**
b. ***lunastuslupien käsittely siirretään muutoksenhaussa aluehallintoviraston myöntämien ympäristö- ja vesilupien kanssa samalle ohituskaistalle***

On äärimmäisen tärkeää, että työ- ja elinkeinoministeriön sekä hallinto-oikeuksien lisäresurssoinnilla varmistetaan, että lunastuslupahakemuksen käsittelyyn ja muutoksenhakutuomioistuinkäsittelyyn kuluu yhteensä korkeintaan vuosi.

Lopuksi haluamme tässä yhteydessä myös tuoda esille hallitusohjelman kirjauksen lunastuslain kokonaisuudistuksesta, jossa on tarkoitus tarkastella lunastuskorvausten tasoa. Lunastaminen koskee yhtälailla kaikkia puhtaan siirtymän hankkeiden voimajohtoja, tiehankkeita kuin

Suomen tuulivoimayhdistys ry
Yliopistonkatu 34B17
40100 Jyväskylä

Puh. 040 771 6114
E-mail: anni.mikkonen@tuulivoimayhdistys.fi
www.tuulivoimayhdistys.fi

kuntiakin. STY kannattaa lunastuskorvausten korotusta, kunhan kaikkia nykyisiä ja tulevia toimijoita kohdellaan muutoksessa tasapuolisesti.

Kunnioittaen
Anni Mikkonen, toimitusjohtaja, Suomen Tuulivoimayhdistys p. 040 771 6114

Suomen tuulivoimayhdistys ry
Yliopistonkatu 34B17
40100 Jyväskylä

Puh. 040 771 6114
E-mail: anni.mikkonen@tuulivoimayhdistys.fi
www.tuulivoimayhdistys.fi